

Polku merelle päin -toimintamalli

Kulttuuri- ja ympäristökasvatuksen Polku merelle päin -toimintamalli kannustaa raumalaisia opettajia hyödyntämään koulun lähiympäristöä ja lähivettä eri oppiaineissa ja suunnittelemaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joissa tutkitaan, ihmetellään ja opitaan erilaisissa ympäristöissä.

Polku merelle päin suuntaa ensin koulun lähiympäristöön ja vähitellen siitä etäämmäs. Alkuopetusluokilla keskitytään lähiympäristöön, alakoulun ylimmillä luokilla jalkaudutaan Rauman saaristoon. Vesistöt ja meri ovat keskeisiä oppimisympäristöjä. Niiden rinnalla tutkitaan myös muuta luonnonympäristöä, rakennettua- ja kulttuuriympäristöä.

Pyrkimyksenä on, että jokainen raumalainen koululainen olisi alakoulun aikana tutustunut paitsi koulun lähiympäristöön ja lähiveteen myös kotikaupunkiinsa ja oppiaineiden sisältöihin mantereen ulkopuolella saaristossa. Asiantuntija-apua retkien suunnitteluun ja toteutukseen kannattaa kysyä Rauman kaupungin saaristoisännältä Uula Jänkävööräältä, gsm 044 534 1967.

Polku merelle päin -toimintamalli ja siihen liittyvä materiaalikokonaisuus on kehitetty ja testattu Merelle päin -hankkeessa 2013—14.

Moniaistista toiminnallista ja kokemuksellista oppimista lähiympäristössä ja veden äärellä!

Polku merelle päin -toimintamalli ja materiaalia sen toteuttamisen tueksi:
<https://peda.net/rauma/oppimateriaalia>

Merelle päin -hankekokonaisuudesta:
www.utu.fi/merellepain

Lisätietoja:
Hanna Niinistö
hanna.niinisto@utu.fi

MERELLE PÄIN

- merellinen Rauma oppimisympäristönä

Polku merelle päin -toimintamalli kannustaa hyödyntämään koulun lähivettä ja Rauman meri-, ranta- ja saaristoalueita sekä niihin liittyvää tietoa monipuolisena oppimisympäristönä.

Kännykkä esiin!
Ulos luokasta!
Tutki ja ihmettele!
Yhdessä!

 Turun yliopisto
University of Turku

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA
OPETTAJANKOULUTUSLAITOS
RAUMAN YKSIKKÖ

Polku merelle päin -toimintamalli

1 Lähivesi tutuksi

Ensimmäisellä luokalla tutustutaan paitsi kouluun, sen pihaan ja lähiympäristöön, tehdään tutustumisretki myös koulun lähiveteen:

- Harjoitellaan turvallista liikkumista koulun alueen ulkopuolella ja vesistön rannalla.
- Tutustutaan lähiveden luontoon leikinomaisesti ja luontoliikunnan menetelmin.
- Harjoitellaan havaintojen dokumentointia – kuvataan tai piirretään jokin tuttu eliö tai kasvi.

2

Koulun lähiympäristö hahmottuu

Toisella luokalla tehdään retki koulun lähiveden ympäristöön:

- Tarkastellaan miten koulun ja lähiveden ympäristössä näkyy ihmisen käden jälki, onko lähellä rakennettua ympäristöä, jos on, miten, milloin ja miksi se on rakentunut ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja lähiveteen.
- Tutkitaan karttoja koulun lähialueesta ja lähivedestä, harjoitellaan kartan piirtämistä rajatusta alueesta (koulun piha, koulumatka, lähiveden ympäristö).
- Harjoitellaan yleisimpien kasvien ja eläiden tunnistamista moniaistisesti: mitä näet – tuntomerkkejä? Mitä kuulet, haistat, tunnet sormenpäissä? Tunnistaako – mistä löydät apua tunnistamiseen? Tallennetaan havaintoja valokuvaten, äänittäen tai piirtäen.

3 Ennen ja nyt

Kolmannella luokalla tutkitaan ympäröivää kulttuuriympäristöä ja tehdään retki Vanhaan Raumaan ja Kanalin rannalle, teemaan sopii myös Kirsin taloon tai Rauman taidemuseoon tutustuminen:

- Miten merellisyys näkyy Vanhassa Raumassa?
- Miten lähivesi on yhteydessä mereen? Entä kanaali? Ovatko lähivesi ja kanaali yhteydessä toisiinsa?
- Tutustutaan Vanhan Rauman julkisiin teoksiin, kuten *Uneksija* ja *Kolme Sulotarta* -veistoksiin: Mitä näet? Kuulet? Mitä siinä tapahtuu? Miksi? Mitä taiteilija on halunnut ehkä kertoa? Mitä itse tekisit jos olisit yksi lisäosa teosta? Jne.
- Vanhaan Raumaan ja teoksiin on hyvä tutustua jo ennen retkeä verkkomateriaalien ja kuvien avulla. Materiaaleista voidaan etsiä myös koulun lähiympäristöstä löytyviä taideteoksia ja tehdä retkiä niiden pariin tai teoksissa esiintyville paikoille.

4 Minä osaan! Tiedän oikeuteni ja velvollisuuteni – ja osaan toimia

Neljännellä luokalla harjoitellaan arjen turvataitoja. Lähiveden ja oman koulun lähiympäristössä kiinnitetään huomiota ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

- Miten liikutaan turvallisesti maissa ja merillä, miten toimitaan hätätilanteissa. Harjoitellaan jokamiehen oikeuksia käytännössä.
- Lähiympäristön erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan hyvinvoinnin näkökulmasta. Tehdään yhteistyötä alan asiantuntijatahoin kanssa ja toteutetaan vierailukäynti, asiantuntijavierailu tai yhteistyöprojekti, jossa vahvistetaan näitä taitoja.
- Mietitään, miten voidaan osallistua omissa lähiympäristössä turvallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen (yhteistyö paikallisten järjestöjen ja toimijoiden sekä vanhempien kanssa) ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan siihen liittyvä yhteistyöprojekti.

5 Meri kertoo

Viidennellä luokalla tehdään retki meren rantaan ja merimuseoon. Lukuvuoden aikana tutkitaan vettä ja lintuja, vahvistetaan veneilytaitoja sekä kurkistetaan merenkäynnin historiaan. Sopivia merenrantakohteita ovat esimerkiksi Pölläkari tai Unajan lintutorni.

- Merenrantaretkellä tehdään vesitutkimuksia ja harjoitellaan lintujen tunnistamista.
- Koululla tutustutaan veneilytaitoihin ja navigoinnin perusteisiin ja niitä syvennetään Merimuseon simulaattorissa
- Merimuseolla tutustutaan merenkäynnin historiaan ja siihen, miten merenalaista maailmaa voidaan tutkia.
- Oppilaat suunnittelevat oman vaikuttamisprojektinsa ranta- ja museoretken pohjalta: mitä halutaan tutkia ja miten omalla tutkimuksella olisi mahdollista vaikuttaa johonkin tällä hetkellä tärkeään asiaan, kuten meriveden tilaan, veneilytaitoihin tms.

6 Meriretki – ihmisen ja meren yhteiselo

Kuudennella luokalla irrotetaan köydet ja irrottaudutaan rannasta. Lukuvuoden ohjelmaan sopii retki esimerkiksi Kylmäpihlajaan tai Kuuskajaskariin. Ennen retkiä tutustutaan saaristoon, merikarttaan ja säätilaan verkkosivustojen ja niistä löytyvien sovellusten avulla.

Meriretkellä tutkitaan muun muassa:

- meren tilaa (vesitutkimuksia).
- saariston kasveja (digikasvio) ja lintuja.
- merenkäynnin ja majakan historiaa.

Lisäksi tarkkaillaan, miten ihmisen jälkiä saaristossa, mikä on ihmisen ja luonnon suhde karuilla saarilla. Tutkitaan ja harjoitellaan:

- merenkäynnin ja majakan historiaa.
- havaintojen tekoa kuvaten ja havaintojen työstämistä ympäristötaideteoksiksi.

Lisää ideoita ja tehtäviä retkille eri aineisiin ja ilmiöiden käsittelyyn:
<https://peda.net/rauma/oppimateriaalia>